

Editör tarafından yazıldı.

Pazartesi, 10 Mayıs 2010 19:27

Haram ve yasaklara karşı titiz ve tetikte olma, memnû şeylere girme endişesiyle bütün şüpheli şeylerden kaçınıp uzak durma şeklinde izah edilen vera', takvanın ötesinde bir zirve olarak görülmüş yüce ve yüksek bir sıfat-ı âliyedir. Bu mânâda ona âzamî takva da denilebilir.

Bugüne kadar hakkında yapılan farklı tarifler çerçevesinde ele alacağımız takva ise; haramlardan kat'i olarak içtinap etme, farzları arızasız-kusursuz yerine getirme, vacipleri kemal-i hassasiyetle ifa etme, şüpheli şeylerden tevakkide bulunma ve şüpheli olduğu mülâhazasıyla bazı mubahlara karşı bile tavır belirleme demektir.

Hatta Şârânî'nin Mizan'ı esas alınacak olursa insanın kendisini azimetlerle amel etme mevzuunda mükellef görmesi de takvanın bir yönünü teşkil eder. Ancak bilinmesi gerekir ki, bir insan âzamî takvayı yaşama adına azimetlerle amel etmeyi kendine bir yol olarak tercih etmiş bulunsa da, bu yolu herkese teklif etmesi doğru değildir.

Hz. Pir'in takva ile alâkalı ortaya koyduğu çerçeveye bakınca, onun, kolaylaştırıcı bir üslûpla, meseleyi daha yaşanılır ve herkesi kapsayacak bir şekilde ele aldığı görülür. Mesela bir yerde o, "Bu zamanda tahribat ve menfî cereyan dehşetlendiği için, takva bu tahribata karşı en büyük esastır. Farzları yapan, kebireleri işlemeyen, kurtulur." diyerek bize takva adına bir çerçeve sunar. Hz. Pir'in ilhama, vâridâta veya bir hutura binaen ortaya koyduğu bu takva tarifini, şartların ve konjonktürün hakiki mânâda takvayı yaşamaya müsait olmadığı ve bir kısım kırılma, arıza ve zaruretlerden dolayı âzamî takvanın yaşanmadığı dönemlerde, hiç olmazsa, haramlardan içtinap edip farzları arızasız kusursuz yerine getirmek suretiyle muhataplarını takva serasına ve onun vaat ettiği güzelliklerden istifadeye çağırısı şeklinde anlayabiliriz.

Fakat bu noktada şu hususun gözden kaçırılmaması gerekir: Hz. Pir bir taraftan bazı yerlerde, meseleyi özellikle mübtediler (yolun başındakiler) için yaşanır kılma adına bu şekilde arz etmiş olsa da, diğer taraftan başka yerlerde âzamî takvaya işarette bulunmuş ve ona talip olunması gerektiğini söylemiştir. Yani iman ve Kur'an dairesi içine henüz adımını atmış mübtedileri kaçırmamak ve meseleleri takdimde üslûp hatasına düşmemek için daha objektif bir çerçeve sunulmuş; fakat diğer yandan insanların önüne kalb ve ruhun derece-i hayatına yükselip âzamî

takvaya ulaşması adına bir ufuk ve hedef konulmuştur.

Takvanın diğer bir yönünü ise tekvînî emirlere riayet teşkil eder. Günümüzde bizim ilim ve teknoloji gibi bazı sahalarda geri kalmamız, değişik zulüm ve baskılar altında ezilmemiz ve bunun neticesinde de kendi din ve diyanetimizden şüphe eder hâle düşmemizin altında yatan en önemli sebeplerden biri de âyât-ı tekviniyeyi doğru okuyup doğru yorumlayamayışımızdır. Demek ki kâinat kitabını doğru okuyup doğru yorumlama da takvanın önemli diğer bir buudunu oluşturmaktadır.

Suizanna Sebebiyet Vermek Doğru Değildir

Vera' ise, bütün bunların daha da ötesini ifade eden bir mefhumdur. Vera', bir yönüyle şüpheli şeylerden kaçınmak, diğer yandan da Peygamber Efendimiz'in (aleyhissalâtü vesselâm) "Töhmət yerlerinden sakının!" (Suyûtî, Câmiü'l-kebîr, 1/817) hadis-i şerifi gereğince bazı meşru tavır ve davranışları bile bir kısım yanlış yorumlamalara sebebiyet verebilir mülâhazasıyla terk etmektir. Buna göre vera' sahibi bir mümin, laubalilik ve gayr-i ciddiliklerin nümeyan olduğu bir yerde bulunmaktan sakınmalıdır. Mesela bir kına gecesi, bir düğün merasimi dahi olsa, eğer orada Allah'ı ve peygamberi unutturacak laubalilikler ufku kirletiyorsa, vera' sahibi bir insan o mekânda kendi konumuna hâlel getirmemeli, durum ve kredisini kırdırmamalı, itibarını zedelememeli ve asla gayr-i ciddiliklere, laubaliliklere girmemelidir. Evet, haramlardan sakınma, kemal-i hassasiyetle farzları yerine getirme, vacipleri ifa ve sünnetleri kılı kırk yararcasına eda etme hassasiyetinin yanında, yanlış yorumlara sebebiyet verecek yerlerde dolaşmama, yanlış yorumlanabilecek tavır ve davranışlar içine girmeme de vera, sahibi olma adına önem arz eder. Bu durumu bir misalle biraz daha açmaya çalışalım. Diyelim ki siz içinde bir kısım haramların işlendiği bazı mekânların bulunduğu bir caddeden geçiyorsunuz. Eğer siz, halkın teveccüh ettiği, rehber olarak gördüğü, önlerinde numune-i imtisal kabul ettiği birisi iseniz, lehviyat mekânlarının bulunduğu böyle bir caddeden geçerken, "Acaba oraya mı girdi, orada o atmosferi paylaştığı dost ve arkadaşları mı var?" türünden değişik mülâhazalara sebebiyet verecek ve sizde itibar ve kredi kırılmasına yol açacak her türlü tavır ve davranıştan uzak durmanız gerekir. Evet, eğer siz milletin gözünün içine baktığı bir insan konumunda iseniz, size itimat eden o insanları şüpheye düşürmemek, kafa karışıklığına sevk etmemek ve güvenilirliğinize toz kondurmamak için mecbur kalmadıkça o tür lehviyat ve levsiyatın işlendiği yerlerin yakınından bile geçmemelisiniz.

İnsanlar kanaat-i vicdaniyeleri ile vacip, farz veya "farzlar üstü farz" bir vazifeyi eda ederken gayr-i ihtiyarî, iradeye iktiran etmeden bu türlü imtihan sayılabilecek bazı şeylerin içine düşmüş olabilirler. Bu ayrıca değerlendirilmesi gereken bir husustur. Ancak böyle bir maksat olmadan, canının istediği şekilde, keyfiliğe bağlı bir halde kalkıp şurada burada gezme, internet sitelerinde gezinme, hava almak için gidip değişik yerlerde dolaşma ve benzeri tavır ve davranışlar içine girme.. evet, bunların hiçbirini Kitap ve Sünnet'e göre tecviz etmemiz mümkün değildir.

Özetle

- Yolun başındakiler için farzları yapma, büyük günahlardan kaçınma yeterli iken belli bir mesafe kat edenler için azami takva her zaman hedefte olmalıdır.
- İnsan farzları yerine getirme, vacipleri ifa ve sünnetleri eda etme hassasiyetiyle yaşamayı tercih edebilir. Ancak bu tercihinin herkese teklif etmesi doğru değildir.
- Toplumun önünde görünen şahısların, hayatlarını daha dikkatli yaşamaları, töhmet altında bırakacak davranışlardan kaçınması gerekir.

Kendisinin Savcısı Başkasının Avukatı Olmak

İnsanlığın İftihar Tablosu (aleyhissalâtü vesselâm) herkese örnek ve bütün insanlara rehber olduğundan, umumun söz konusu olduğu durumlarda umumun durumunu nazar-ı itibara almış ve herkesin kaldırabileceği bir kulluk anlayışının temsilcisi olmuştur.

Mesela, insanları arkasına alarak namaz kıldırıldığı durumlarda namazı çok uzun tutmamış ve imamlık yapan kimselere de bu mevzuda ciddi ikaz ve tavsiyelerde bulunmuştur. Fakat diğer taraftan İbn Mes'ud'un (radiyallâhu anh) anlattıklarına baktığımızda, Resûl-i Ekrem Efendimiz bir gece kendi evinde namaza durduğunda bir rekâtta Bakara, Âl-i İmran, Nisa ve Maide sûre-i celilelerini okumuştur. Bazen yerine göre savm-i visal yapmış; hiç yemeden iki, üç gün oruç tutmuş ve böylece kendi farklılığını ortaya koymuştur.

İşte Hazreti Ruh-u Seyyidi'l-Enâm'ın (aleyhissalâtü vesselâm) o derin yanını yakalamış ve hayatlarını ona göre programlamış; tabir-i diğerle dindeki azimetlere ve mükellefiyetin en ağırlığına göre yaşamayı şiar edinmiş kişilere, günümüzdeki bir kısım insanlar, dini zorlaştırdıkları isnadında bulunmaktadır. Fakat fakir, hiçbir zaman, ne İmam Gazzâlî, ne Muhasibî ne de isimlerini sayamayacağımız daha nice selef-i kiram hazeratının yaşadıkları o dinî hayatı altından kalkılamaz, takat getirilemez bir din gibi görmedim. Elbette ki onların zirvelerde sürdürdükleri bu hayatı, umum için objektif bir yol ve yöntem olduğu iddiasında bulunmuyoruz/bulunamayız. Fakat objektif mükellefiyet sahasında görmesek bile, enginliğe açılmış ve hep yüksek uçan bu büyükleri tanıyıp bilmenin, bir gaye-i hayal olarak onları takip etmenin hadsiz faydaları vardır ve bizim kalb ve ruh hayatımızı istikamet çizgisi üzerinde sürdürmemiz adına çok önem arz eder.

Sonuç olarak şunları söyleyebiliriz: Biz de has dairede konuştuğumuzda muhataplarımızın seviyesine göre, o büyük insanların hassasiyet ve derinliklerinden kareler arz edebilir, hayranlık uyandıran o hayatları imrendirici bir üslûpla takdim edip mütalâaya sunabiliriz. Fakat umuma konuşurken belki ibret olması açısından bir iki kareyle onlardan bahisler açsak da, genel

Editör tarafından yazıldı.

Pazartesi, 10 Mayıs 2010 19:27

slbumuz itibarıyla anlatacağımız hususların herkes için geğerli olabilecek objektif meseleler olmasına dikkat etmemiz gerekir.

Evet, dini yaşanmaz hle getirmemek, getirip bu durumun mağlubu olmamak şartıyla kendi hakkımızda ince eleyip sık dokuyabilir, olabildiğimiz lçde hassas bir çizgide hayatımızı srdrebiliriz. Fakat umum sz konusu olduğunda daireyi geniş tutmalı ve çevremize hep hsnzan nazarıyla bakmasını bilmeliyiz.

[adobe flash player](#) [template](#) [joomla](#)